פא א ב ג מיי' פי"ב מהל' נ"מ הל' כח:

פב ד מיי' פ"ו מהל' חובל ומזיק הלכה טז סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי' תי פעיף לד:

פג ה מיי' שם טוש"ע שם פעיף לו:

פד ו מיי' שם טוש"ע שם פעיף לה:

פה ז מיי' שם הל' טז:

פו ח מיי' שם וסמג שם טוש"ע שם פעיף לו:

פז ט מיי' שם הל' טז:

מוסף רש"י

במי שהמת שלו. מי שהמוד לו להמכיל נבילתו לכלבים, יפה זה כו' (לעיל נא.). **לבעלים מטפלין בנבילה.** כלומר מוטלין את הנבילה (לעיל י:) שמין לו הנבילה של בהמתו שמתה על ידי זה שהזיקה לו ועליה מוסף ומשלם למיהן (ב"מ צז.).

תורה אור השלם

1. בְּעַל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם כֶּסֶף יָשִׁיב לְבְעָלָיו וְהַמֵּת יִהְיֶה לוֹ: שמות כא לד

2. וְכִי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי יַכְרֶה אִישׁ בֹּר וְלֹא יְכַסֶּנּוּ וְנָפַל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר: שמות כא לג

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שור ואדם וכו' **לא שדחף אדם.** עיין לעיל ד' ו ע"ש תוס' ד"ה לתמוי:

רבינו חננאל

אמר רבא שור ושור פסולי המוקדשין. פיר', שור פסולי המוקדשין שלא נפדו. **שור ולא אדם.** פר"ח זצ"ל, מדמקשי ומפרקי אליביה, שמע מינה דהילכתא כוותיה בהאי.

שור ושור פסולי המוקדשים שנגחו. פירש רב יהודאי גאון להיינו שור בכור דלא פריק ליה ולפי שאין לו פדיון לעפ"י שדינו להיות נאכל במדינה ונאכל לבהנים במומו כגבי וכאיל לאפילו להאכילו לנכרים מפני ר' עקיבא בבכורות (דף נב:) מטעם דאיתקש לגבי ואיל אפי' הכי לא חשיב במיין ממון הדיוט ושור ושור וכן כל פסולי המוקדשים שלא נפדו אבל במוקדשין שנפדו ליכא לאוקמי דשור לשור ומקרו אע"פ שאוקדשים בגיזה ועבודה להא לקמן בשמעתין ממיירינן שור הדיוט שהמית שור פסולי המוקדשין ושור נמי הוה ממיירינן אי לאו משום דכתיב והמת יהיה לו[ז]

הא כרבנן הא כר' נתן. וקמ"ל לאפי' בשני שוורים יהיה הדין כמו בשור ושור אע"ג דבשור ושור לר' נתן שייך טפי למימר כי ליכא לאשתלומי משור משתלם מבור מטעם לאמר אינו תורלי בשלו ושור ליכא למימר אלא קטלתיה ושור ושור ליכא למימר כי ליכא ולרבנן הא קמ"ל דלא תימא דוקא בשור ושור ממיירינן הכי לכי ליכא לאשתלומי מבור לא משתלם משור דהיינו משום דשור עושה עיקר המעשה ואיהו קטל בהאי גוונא לכך לא נטיל חיובו על השור אע"ג דליכא לאשתלומי מיניה אבל בשור ושור אחין בזה עיקר היזק יותר מבזה הוה אמינא לאפילו לרבנן כי ליכא לאשתלומי מהאי משתלם מהאי ורמינן לר"י דאמי ורבינא ס"ל דאי כולהי חזיקי עבד ואי כולהי חזיקי עבד לאי ס"ל פלגא נזקי עבד לאי יאמר רבי נתן דכי ליכא לאשתלומי מהאי משתלם מהאי הא לא שייך הכא טעמא לאמר תורלי ולא קאמר הא והא כרבי נתן הא כמ"ד פלגא נזקי עבד והא כמאן לאמר כולה נזקי עבד משום דגרמא טעמא לאמר שמור רבא עיקר להא כולה נזקי עבד ומוקי כולה כוותיה:

שור ואדם שדחפו לבור. ס"ל אדחף אדם בכוונה ד"מ בעל הבור אמאי מחייב לאטו אם אדם טליתו על חבירו ואם תאמר אי אדם בכוונה אמאי פטור הא אמרינן בשבועות (לעיל ד' מג.) אדם מועד לעולם